

KUBA – i sol och skugga.

Efter några veckor på solens, salsans, värmens, musikens, revolutionens Kuba, tillsammans med alla generösa kubaner vill jag uppmuntra dig att åka till Cuba t ex med den nordiska brigaden. Du kommer garanterat lära känna Kuba och detta vänliga och uppstudsiga folk.

Campen Julio Antonio Mella.

Vi var 46 svenska som deltog i denna Nordiska brigad. Sammanlagt med brigadister från övriga Norden och Europa var vi över 100. Vi bodde tillsammans med kamrater från bl. a. Nya Zeeland och Australien på campen Julio Antonio Mella, som ligger en 4-5 mil söder om Havanna. Julio Antonio Mella var med och grundade de första fack- och studentföreningarna under 20-talet och blev också ledare för det Kubanska Kommunistpartiet 1925. Denna period på Kuba präglades av våld och tyranni och folket visade sitt missnöje genom ständigt återkommande strejker och revolutionär jäsning. Julio Antonio Mella mördades 1929. Under 30-talet och framöver rådde olika militärdiktaturer. Batistas diktatur hade direkt stöd från USA, som under åren fram till revolutionen 1959 förde ut tiotals miljoner i vinster från Kubas sockerbolag.

Vi börjar upptäcka Kuba.

Första dagen samlades vi vid Julio Antonio Mellas monument, där vi hälsades välkomna av de som arbetade på campen. Redan första dagen åkte vi till det livfulla, färgstarka och nöjeslystna Havanna med en magnetisk dragningskraft vid den blå havsbukten, fylld av koloniala minnen, revolutionär historia och spännande gator att strosa på. Vi vandrade längs strandpromenaden Malecón, som slingrar sig sju kilometer längs Havannas gamla kvarter, från det koloniala förflutna till skyskraporna i Vedados. Havannas historiska hjärta, Havanna Vieja, utnämndes till "kulturarv för mänskligheten" 1982. Efter två hundra år av försummelse, håller man nu på att restaurera detta Latinamerikas största koloniala centrum till sin forna glans. Havanna Viejas skönhet levandegörs av den tropiska solen och en enormt frodig växtlighet. Vi var i Havanna flera dagar och fick känna pulsen i denna så omsjungna stad. Hemingway förälskade sig i Kuba och flyttade till Havanna 1939. Här skriver han sina mest kända romaner i Finca la Vigía i utkanten av Havanna, där han bodde när han fick nobelpriset och meddelade: "Detta pris tillhör Kuba, eftersom mina verk skapades och avlades på Kuba." Om man är intresserad av Kubas månghundraåriga revolutionära historia kan man besöka Museo de la Revolución, som symboliskt har inrymts i diktatorn Batistas gamla presidentpalats. På våning efter våning vandrade vi omkring här bland alla dokumenten, fotografierna och minnessakerna från kubanernas alla uppror från kolonialtiden fram till nutid.

Apelsinplantager och José Martiskolan.

De två första veckorna arbetade vi på förmiddagarna tillsammans med kubaner dels på apelsinplantagerna och dels med att bygga en skola som hette José-Martiskolan. Vi upplevde inte att vi ökade Kubas nationalprodukt med våra arbetsinsatser, men det var ett utmärkt sätt att lära känna varandra över alla nationsgränser. När solen blev alltför varm framåt lunch återvände vi till campen. På eftermiddagarna och kvällarna hade vi en mängd olika lärarika konferenser och spännande studiebesök.

Konferenser och politik.

Med konferensen "Foreign policy of the Cuban Revolution and the bilateral relations between Cuba and the USA" kastades vi snabbt in i den hårda verkligheten på Kuba och kampen mot

blockaden som USA tvingat på Kuba i över 40 år. Sedan många år fördömer FN:s generalförsamling USA:s blockad mot Kuba. Det blir alltför många länder som stödjer Kubas resolution mot USA:s blockad. Mot de 179 länderna som kräver slut på blockaden, är det idag bara USA, Israel, Marshallöarna och USA-protectoratet Palau med 20.000 invånare, som kräver fortsatt blockad. 1999 och 2000 stämde Kuba USA:s regering på sammanlagt 302 miljarder dollar för 3478 döda kubaner och 2099 krigsskadade. Alla offer för USA:s politik mot Kuba sedan 1959.

Stämningen gällde också skadestånd för ekonomiska förluster som orsakats genom USA:s ekonomiska krigföring och blockad, undergrävande verksamhet, biologisk krigföring, terrorism och sabotage, stöd till beväpnade banditer och främjande av utländsk infiltration. Det är Kubas alla folkrörelser; fackföreningarna CTC, kvinnoförbundet FMC, småbondeförbundet ANAP, studentföreningen FEU, elevförbundet FEEM, pionjärerna OPJM, de revolutionära veteranerna ACRC och CDR-kommittéerna, som stämmer USA:s regering.

USA:s brott mot Kuba sedan 1959, då revolutionen segrade, är väldokumenterade med otaliga spion- och sabotageaktioner; brandbomber över det nya Kubas sockerbruk, mord på ungdomar som arbetade frivilligt i Kubas stora alfabetiseringskampanj, 75 personer dödades när CIA sprängde det franska fartyget La Courbre i kubansk hamn, över 700 stora sabotage mot industrianläggningar på Kuba utfördes under presidiet Kennedys s.k. Operation Mongoose, sprängattentat mot Kubas ambassad i Portugal, sprängattentat mot kubansk civil flygplan då samtliga 73 i ungdomslandslaget i fäktning omkom, USA-agenter planterade in virus som orsakade blödande denguefeber, fientligt flyg spred skadeinsekter över Kuba och bara under 1997 genomfördes sju sprängattentat mot hotell i Havanna. Vi fick höra om ett av dessa sprängattentat när vi var på Hotel Nacional.

USA:s planer på att återkolonisera Kuba.

År efter år fortsätter USA att destabilisera och desinformera om Kuba, med ett enda mål i sikte att ockupera och åter kolonisera Kuba. 2004 avslöjades USA's detaljrika plan hur allt skall gå till. Propagandakampanjen med 59 miljoner dollar för subversiv verksamhet mot och på Kuba pågår för fullt. USA:s och CIA:s ambitioner är att plantera "dissidenter" över hela Kuba för att destabilisera Kuba. Den 6 maj 2004 presenterade USA:s utrikesminister Colin Powell planerna på att återkolonisera Kuba i en 450-sidig rapport. USA beskriver här i detalj, vad som väntar kubanerna under USA-imperialismens vingar. Det är ett detaljerat program för att åter privatisera hela landet, upplösa jordbrukskooperativen, vräka bönderna, återta flerfamiljshusen och kasta ut familjerna, avskaffa pensionssystemet och det sociala välfärdssystemet med gratis utbildning och gratis hälsovård. Sedan tillsätter USA domare, organiserar polisen och utformar valsystemet. Kort sagt handlar det inte bara om att återta den ekonomiska och politiska kontrollen över Kuba utan att förpassa landet till att bli en ny lydstat under USA.

Är detta vad våra media, politiska partier, USA-kramande organisationer, menar med frihet och demokrati ?

USA grubblar – hur återta Kuba ?

USA använder i stort sett lika mycket pengar på spioneri, krig och omstörtande verksamhet i andra länder som på hälsovård för den egna befolkningen. CIA:s främsta mål under 45 år är att krossa den kubanska revolutionen. Men Kuba har diplomatiska förbindelser med 167 länder. Kuba får varje år officiella besök av statschefer, regeringschefer och ministrar från många olika länder. Däremot är Kuba inte med i IMF, Internationella Valutafonden. IMF är själva symbolen för den rådande orättvisa världsordningen och borde avskaffas enligt Kuba. Professor Carlos Alzugaray berättade vidare hur Kuba med sitt läge i Karibien kontrollerar

stora internationella flygkorridorer och hur USA idag fortsätter med störningssändningar mot Kuba och destabiliserande, subversiva desinformationskampanjer mot Kuba. USA grubblar och grubblar hur man skall kunna återta Kuba och knäcka denna unga socialistiska republik.

Förskolor och skolor.

Programmet under de tre veckorna bjöd på en mängd studiebesök på förskolor, skolor, på balett- och musikskolor, på sjukhus och skolor för blinda, döva och psykiskt handikappade. Besöken på dessa skolor visade hur man på Kuba lyckats med enorma satsningar på utbildningen och kulturen. Kuba lägger ca 10 % av BNP på utbildning, bland de högsta utbildningssatsningarna i världen. Antalet elever per lärare är nu ca 13 i låg- och mellanstadiet och ca 15 för alla utbildningsnivåer tom gymnasiet.

Utbildningen kopplar ihop liv, arbete och produktion. Vi träffade inte en enda stressad lärare eller rektor under hela tiden på Kuba. Tvärtom visade såväl skolornas personal som eleverna upp sina skolor med entusiasmerande sång- och teaterföreställningar och väl genomförda utbildningsprogram. Såväl förskolor som Kubas 9 åriga obligatoriska grundskola är helt gratis. Även gymnasie- och högskoleutbildningen är kostnadsfri och bidrag ges till bostad och uppehälle för studier vid universitetet och högskolor på annan ort än hemorten. Alla läromedel är kostnadsfria. Satsningen på utbildningen var från början en av revolutionens viktigaste uppgifter. Alfabetiseringskampanjen som pågick under 1961 över hela Kuba, minskade analfabetismen från 24 % till 4 %. UNESCO-rapporten i nov 2004 skriver "Kubas framsteg är imponerande".

Sjukhus.

Vi besökte också sjukhus och fick en gedigen genomgång av sjukhusets olika insatser. Kuba har kostnadsfri hälso- och sjukvård med en läkare på ca 167 invånare. Spädbarnsdödligheten är runt 6 % per tusen levande födda och placerar Kuba i nivå med världens mest utvecklade länder. Sedan revolutionen har medellivsåldern höjts från 54 till 76 år. Kuba har ett väl utbyggt familjeläkarsystem över hela landet. Varje läkare har ansvar för 120 – 130 familjer. Campen där vi från hela världen bor, har egen läkare, sjuksköterska men också tandläkare.

Folkmakt och socialistisk republik.

Vi fick också träffa ett tiotal folkvalda representanter varav några från nationalförsamlingen. Kuba styrs av folkvalda församlingar i de 169 kommunerna och de 14 provinserna och av nationalförsamlingen, som också är högsta lagstiftande organ. Valen till folkförsamlingarna är fria och hemliga val med personvalssystem. Folk diskuterar, nominerar och väljer de personer de har förtroende för. Allt äger rum i små valkretsar. Presidenten, regeringen och ministrarna väljs av Nationalförsamlingen. I alla dessa personval spelar folkrörelserna en stor roll. Men det enda politiska partiet, det kommunistiska partiet, är genom lag förbjudet att delta i valen och får inte nominera kandidater.

Före revolutionen hade Kuba ett oerhört korruperat politiskt system med flera politiska partier och perioder av öppen militärdiktatur och beväpnade USA-interventioner. Då präglades Kuba av röstköp, bedrägerier, svikna vallöften, förskingring och underkastelse under USA. Detta traditionella västerländska demokratiska system, med det privata ägandet som demokratisk ledstjärna, misstror Kubanerna. Flera länder i Latinamerika har utsatts för denna "demokratiska" modell där USA har manipulerat och styrt valen för att se till att länderna skall underkasta sig USA:s semikoloniala, ekonomiska förtryck. Den CIA-styrda kuppen mot Chile 1973 och terrorutpressningen mot Nicaragua 1990 förstärkte ytterligare kubanernas misstro mot marknadens diktatur, där demokratin är lika med det privata ägandet och privatiseringen av allt och alla, och därmed växande klyftor mellan världens fattiga och rika. Denna grundläggande motsättning mellan socialismen och kapitalismen, klassernas kamp, är

den stående diskussionspunkten för hela mänskligheten, konstaterar vi under intensiva debatter på Kuba. Under senare år har den socialistiska drömmen hos inte minst de latinamerikanska folken fått nya entusiaster på Kuba, i Venezuela, i Brasilien och andra länder där folken vill förverkliga drömmarna om fred och rättvisa, om en gemensam revolutionär process för hela den latinamerikanska världsdelen och Karibien; Simon Bolívars och José Martí latinamerikanska drömmar om Vårt Amerika.

Några av oss fick också direkta kontakter och diskussioner med delegationer från Argentina, Bolivia, Brasilien, Chile, Paraguay, Uruguay och Venezuela.

21 dagar i den Kubanska skolan.

Studiebesöken och konferenserna fortsatte hela tiden i ett oerhört stimulerande tempo. En kväll hade vi besök både från Kubanska Kvinnoförbundet, FMC, Federación De Mujeres Cubanos och från gerillakämpar från revolutionen, Combatants of the Cuban Revolution. Kvinnorna organiserade sig tidigt i den revolutionära processen, som var nödvändigt för att bekämpa kvinnans underlägsna ställning under kapitalismen och männens dominans. Kvinnoförbundet har under åren fortsatt att lyfta fram och utbilda kvinnorna, arbeta för daghemmen och avskaffa den omfattande prostitutionen som fanns på Kuba före revolutionen. Bara i Havanna fanns då ca 12.000 prostituerade, som efter revolutionen fick utbildning och arbete. I fjor kom omkring 2 miljoner turister till Kuba och med denna turistsatsning har prostitutionen dessvärre åter börjat dyka upp. Myndigheterna håller på att vidtaga motåtgärder, som har blivit allt viktigare i takt med att turistströmmarna ökar. Samma kväll kom också gerillakämparna från 50-talet. Det var en stark upplevelse att höra de åldrande gerillakämparna berätta från striderna i Sierra Maestra, framryckningarna, om segern vid Santa Clara och segermarschen in i Havanna den 8 januari 1959.

En annan dag hade vi konferens med José Ramón Fernández, som idag är president för ”Cuban – Nordic Countries Friendship association”. José Ramon var också befälhavare vid Grisbukten, Playa Giron, då Kennedy och hans 1400 CIA-tränade exilkubaner gjorde ett invasionsförsök 1961, för att återta Kuba. Efter tre dagar hade kubanerna besegrat inkräktarna.

Vi gjorde också studiebesök på kollektivjordbruk där vi fick en ingående kunskap om hur jordreformerna efter revolutionen resulterat i att ca 70 % av den odlingsbara jorden nu är samhällsägda och de återstående ca 30 % är privata jordbruk organiserade i småbondeförbundet ANAP och servicekooperativ.

Kulturell smältdegel.

Varje kväll hade vi olika kulturella aktiviteter antingen på campen eller så var vi iväg på olika kulturcentra och kulturhus som finns överallt på Kuba. Nyårsafton firade vi på campen tillsammans med flera hundra nyårsfirande kubaner och många inbjudna gäster från ICAP, Instituto Cubano Amistad con los Pueblos. Under hela tiden på Kuba hade vi strålande väder med medeltemperaturer runt 22-24 grader och i solgasset uppåt 30. Nätterna var milda och vi kunde vara utomhus dygnet runt. Kubanerna har en tradition med en stor nyårsaftonsbrasa där man symboliskt också eldar upp allt som gick fel och blev misslyckat under det gångna året. Det blev en vild salsanatt runt brasorna.

En del reagerade mot för höga ljudnivåer när salsan brakade igång. Å andra sidan är dessa kubanska traditioner med salsa och musik dygnet runt så förankrat i den kubanska folksjälen och livsstilen. Vid nödfall kan ju öronproppar användas.

Över lag bjöd kubanerna på allt av livets goda. Det är dessa vackert utmanande, så innerligt vänliga och glatt flirtande människor, som gör hela Kuba till en plats man alltid längtar tillbaka till. Värmen, den tropiska naturen och ljumma vindarna bidrar till att stress tycks vara ett sällsynt fenomen liksom stela nackar och spända kroppar.

Rundresor på Kuba.

Alla som åker med Nordiska Brigaden får själv beställa flyg tur & retur. Det innebär att alla som så vill har möjligheter att själva åka runt på Kuba såväl före som efter brigaden. Många utnyttjade denna möjlighet för att själva lära känna kubanerna och Karibiens pärla.

Idag åker många till Kuba för att studera spanska och också lära sig dansa salsa. För att enkelt komma in i det Kubanska livsrytmen är det bra att kunna prata spanska men även att dansa salsa. Det går också utmärkt att hyra cyklar och bilar och helt fritt ta sig fram på egen hand. Cykelturer på Kuba vill jag verkligen rekommendera då man träffar så många trevliga och gästfria kubaner. Det är lätt att hyra in sig hos kubanerna och för en 15 – 20 euro/dygn får man både husrum och mat.

Den sista veckan gjorde vi en längre bussresa österut. Vår resa gick över Santa Clara med monumentet över Che Guevara. Här stod slaget som markerade revolutionens triumf. Här slog 300 gerilleros med Che Guevara i spetsen ut Batistas armé på 3000 och Batista tvingades fly den 31 december 1958. Den 1 januari 1959 deklarerade de revolutionära styrkorna sin seger. Den 8 januari 1959 går Castro, Che Guevara och alla revolutionära kämparna in i Havanna till folkets stora jubel – Hasta la victoria siempre!

Efter Santa Clara fortsatte vi österut till Ciego de Avila och Morón. Vi bodde fyra nätter på det fashionabla hotellet i Morón. Härifrån gjorde vi utflykter till de 22 kilometer långa vita sandstränderna vid Cayo Coco med en mängd anläggningar för turister. Stränderna är ljuvliga med vit, fin sand och klart, turkosfärgat vatten. När vi var här var det runt 25 grader i vattnet och man kunde simma omkring hur länge som helst. Här såg vi också stora kolonier rosa flamingor. I Morón var vi en kväll inbjudna till CDR-kommittén, som bjöd upp till en helkväll och här var vi varmt välkomna in i de kubanska hemmen, som höll portarna öppna för alla. Vi fick en jordnära inblick i hur CDR kommittéerna, kommittéerna för revolutionens försvar, arbetar. Dessa bildades 1960 och organiserar hela folket med uppåt 8 miljoner medlemmar. De garanterar att möta Bush och CIA:s agenter med värmande raketsalvor om USA på nytt skulle få för sig att försöka ockupera och återta Kuba.

Sol och skuggor.

Efter veckorna på Kuba och tillsammans med ett frihetsdyrkande, glädjeskapande folk är det helt förvirrande läsning som den ”fria” pressen består det svenska folket med. Det är fattigt på Kuba. Men skulle det kunna varit något annat efter över 40 års mycket effektiv blockad från USA? För mig är det mycket mera ofattbart hur man lyckas överleva under dessa synnerligen svåra förhållanden. Men inte bara överleva utan bygga upp ett samhälle som sätter barnen, ungdomarna och människan i centrum. Jag arbetade och bodde två år i Colombia som UBV-volontär (Utbildning för BiståndsVerksamhet) under 70-talet. Här var och är fattigdomen enorm bland gaminés – de 10 000-tals föräldralösa, vilda barnen, som svälter ihjäl på gatorna, medan överklassen blir rikare och rikare. Det måste vara pinsamt för Buschadministrationen att tvingas erkänna att den socialistiska republiken Kuba, har kommit betydligt längre än USA med gratis utbildning och gratis sjukvård för alla.

En 60-årig kvinna på Kuba berättade hur hon minns jordkulorna före revolutionen 1959. Då drev hjordar av arbetslösa omkring på Kuba och människor dog av svält, nöd och desperation. Denna slum är avskaffad på Kuba. Däremot ser vi hur slummen växer på Haiti, i Mexiko, Brasilien, Colombia och Centralamerika, men också i USA med alla hemlösa, fattiga och utslagna. Generationen som levde på Kuba före revolutionen vill ej tillbaka till misären under den USA-stödda diktaturen Batista på Kuba. Samtidigt får kubanerna nya impulser från de 2 miljonerna turister som besökte Kuba 2004, från konsumtionssamhällets råa individualism ”sköt dig själv och skit i andra”. I samband med turismen håller också två ekonomier på att växa fram parallellt, med dels den inhemska kubanska peson, dels den s.k. peso convertible, som turister växlar till sig. En peso convertible är värd en dollar. En peso convertible

motsvarar cirka 26 kubanska peson. En lärare har ca 250 kubanska peso i månadslön, en läkare ca 500 kubanska peso. Samtidigt kan man på Kuba hyra ut ett rum, s.k. casa particular, till turister och kan då få cirka 15 peso convertible för en natt. Här kan vi räkna ut att 15 peso convertible är 15×26 kubanska peson = 390 kubanska peson, som är mer än en lärares månadslön. Detta ekonomiska dilemma håller på att skapa problem mellan kubaner som endast har tillgång till lön i kubanska pesos och det ökande antalet kubaner som har tillgång också till peso convertible, som turister i växande antal växlar in direkt på flygplatsen. Vi hade också många diskussioner med Kubaner om vad som händer efter Castroregeringen. Fidel Castro är 78 år gammal och det börjar bli tid att välja nya yngre ledare beredda att vidareutveckla den kubanska modellen och ekonomin och möta nya utmaningar.

Vad händer framöver?

Vid konferenser och debatter på Kuba ställdes många frågor om vad som kommer att hända framöver. Två viktiga förutsättningar för att det socialistiska samhällsbyggandet skall kunna fortsätta på Kuba är dels att befolkningen på Kuba fortsätter att aktivt deltaga i den pågående utvecklingen, dels att solidariteten från övriga världen fortsätter och dessutom fördjupas. Tänk t ex om alla länder som säger sig vara emot USA-blockaden mot Kuba också skulle agera mot USA-imperiet och tvinga USA att överge blockaden.

I över 40 år har USA agerat för att åter göra Kuba till en lydstat, ty Kuba är ett farligt exempel som kan smitta till andra länder i Latinamerika t ex Venezuela. Den ekonomiska blockaden fortsätter, invasionsförsök planeras, otaliga mordförsök på Kubas ledare, ett allt intensivare propagandakrig där USA ökar anslaget från 7 miljoner till 36 miljoner dollar för att skapa en ”oberoende” opposition på Kuba. Här i Sverige har vi lagar mot landsförräderi – Kuba har det också. 2003 avslöjades över 70 landsförrädare på Kuba, då de samlade in information åt USA, om utländska företag på Kuba, så att USA kunde hota dessa för att sluta göra affärer med Kuba. Tolv kubanska regeringsagenter hade infiltrerat dessa smågrupper, betalda av USA och avslöjade alltsammans! Bevisen i form av dokument, foton, rapporter, vittnesmål etc, har presenterats för västvärldens press, men tystats ned av de stora medierna. Samma stora medier som storslaget slår upp artiklar om ”Dissidenter fängslade på Kuba”. Exilkubanen René Vazquez Diaz, som lever i Sverige, säger i senaste numret av UBV:s tidning Latinamerika nr 3-2004: ”Dissidenterna är splittrade och saknar politiskt program. Dissidenterna är skapade av USA och utgör ingen demokratirörelse. De har inget som helst stöd från befolkningen eftersom de allra flesta kubaner inte vill styras av USA.”

De diplomatiska turerna fortsätter. Nu i februari kan vi läsa om att EU lättar något på bojkottrycket mot Kuba. Kuba håller på att satsa på andra regioner, som sakta stiger fram i världen, Latinamerikas stora ekonomier som Brasilien och Venezuela och de allianser som byggs mellan Kina, Indien och Sydafrika.

Drömmarna lever och det kubanska folket kämpar vidare tillsammans med folken i Latinamerika och den övriga världen, inspirerade av José Martí's deviser:

”Det finns ingenting viktigare än ett barn.”

”Detta århundrade är vårt, det kommer att ge oss vårt fosterland, Vårt Amerika.”

Hasta la victoria siempre !

Hasse Nilsson

